

Vastaus valtuustoaloitteeseen, kaupunkipyöriä Kauniaisiin

101/10.03.01/2018, 100/00.02.00/2018

YLV 24.04.2018 § 43

Lisätiedot:

kuntatekniikkapäällikkö Jaakko Koivunurmi, puh. 050 382 8756
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Valtuutettu Bo-Christer Björk ja 27 muuta allekirjoittajaa on jättänyt valtuustoaloitteen kaupunginvaltuuston kokouksessa 12.3.2018 § 11. Aloitteessa esitetään Kauniaisten kaupungin mahdollisimman nopealla aikataululla selvittävän, voisiko kaupunki hankkia muutaman Espoon kanssa yhteensopivan pyöräaseman, niiden mahdolliset paikat ja tästä aiheutuvat kustannukset. Aloite on esityslistan **oheismateriaalina**.

Pääkaupunkiseudulla on parin viimeisen vuoden aikana otettu käyttöön kaupunkien hankkimia kaupunkipyöräasemia, joiden käyttö perustuu rekisteröitymiseen ja käyttöoikeusjärjestelmään. Helsinki on ollut asiassa edelläkävijä ja kuluvana vuonna järjestelmä laajenee Espooseen. Kaupunkipyöriä on muissakin Pohjoismaissa ja muualla Euroopassa. Suomessa ainakin Turku on hankkimassa kaupunkipyöriä. 2000-luvun alkupuolella Helsingissä kokeiltiin kolikkopantteihin perustuvaa kaupunkipyöräjärjestelmää, mutta se ei osoittautunut toimivaksi ja pyöristä luovuttiin.

Kaupunkipyörällä tarkoitetaan yhteiskäyttöpyörää, jolla on helppo kulkea pyöräverkoston asemalta toiselle. Helsingin ja Espoon kaupunkipyöräjärjestelmään rekisteröitynyt käyttäjä voi ottaa käyttöönsä kaupunkipyörän miltä tahansa asemalta ja palauttaa mille tahansa asemalle. Kaupunkipyörässä ei ole kysymyksessä pyörän vuokraaminen, vaan kaupunkipyörän päätarkoitus on palvella lyhyitä siirtymämatkoja 30 minuutin ajan puitteissa. Tyypillinen kaupunkipyörällä tehdyn matkan pituus on 0,5-3,0 kilometriä. Käyttöoikeuden voi ostaa päiväksi, viikoksi tai koko pyöräilykaudeksi. Käyttöoikeuteen sisältyy sen keston ajan rajaamaton määrä 30 minuutin mittaisia matkoja. Mikäli pyörää käytetään yli puoli tuntia palauttamatta sitä telineeseen, asiakkaalta veloitetaan euron lisämaksu jokaisesta seuraavasta puolituntisesta. Pyörä tulee palauttaa viimeistään viiden tunnin kuluessa telineeseen.

Kaupunkipyöräjärjestelmän yksi tärkeimmistä tavoitteista on täydentää joukkoliikennejärjestelmää. Kaupunkipyörillä on siis tarkoituksena lisätä joukkoliikenteen ulottuvuutta sekä mahdollisesti kannustaa pyöräilemään heitäkin, jotka eivät muuten käyttäisi pyörää kaupunkiliikenteessä. Tavoitteena on siten kasvattaa pyöräilyn kulkutapaosuutta ja innostaa kaupunkilaisia arkipyöräilyyn tuoden samalla matka-aika- ja terveyshyötyjä sekä lisätä myös liikenteessä liikkujien ymmärrystä toisiaan kohtaan.

Helsingin kaupunkipyöräpalvelun hankinnasta vastaa kaupungin liikennelaitos HKL. Sopimus toimittajan kanssa on tehty kymmeneksi vuodeksi ja sen arvo on 12.950.000 euroa. Helsingin ja Espoon kaupunkipyöräpalvelu toimii yhtenä kokonaisuutena.

Espoossa kaupunkipyöräjärjestelmän laaja käyttöönotto alkaa kesäkaudella 2018. Espoo on kilpailuttanut kaupunkipyöräjärjestelmän toteuttamista ja operointia palveluna niin, että sopimuskausi on pituudeltaan kahdeksan (8) vuotta sisältäen pyöräilykaudet 2018 - 2025. Sopimus päättyy samaan aikaan HKL:n kaupunkipyöräsopimuksen kanssa ja mahdollistaa tulevaisuudessa yhteisen kilpailutusprosessin sekä kaupunkipyöräjärjestelmien yhteensopivuuden varmistamisen. Espoon kaupunkipyöräjärjestelmä koostuu 70 pyöräasemasta ja niille sijoitettavista 700 kaupunkipyörästä. Lisäksi hankinta sisälsi korkeintaan 350 kaupunkipyörän, 35 pyöräaseman ja 700 pyörätelineen mahdollisen laajennuksen Leppävaaran alueelle. Tekninen lautakunta on edellyttänyt tämän laajennuksen käyttöönottoa ja näin ollen kaupunkipyörät tulevat myös Leppävaaran alueelle kesä/heinäkuun vaihteessa 2018. Espoon tuleva kaupunkipyöräverkosto on esityslistan **oheismateriaalina**.

Kauniaisten kuntatekniikka on keskustellut Espoon Kaupunkitekniikan kanssa kaupunkipyöräjärjestelmästä ja sen mahdollisesta laajentamisesta Kauniaisten alueelle. Keskustelussa tuli hyvin selvästi esille, että kaupunkipyöräverkoston, toimiakseen laadukkaasti ja kustannustehokkaasti, tulee olla riittävän laaja ja yhtenäinen. Mahdollinen Kauniaisten alueelle sijoitettava verkosto olisi liian kaukana tulevasta Leppävaaran kaupunkipyöräverkostosta toimiakseen tarkoituksenmukaisesti. Espoon aiempien kokeilujen perusteella pieni ja irrallinen verkosto ei saavuta tavoiteltavaa käyttäjämäärää eikä se myöskään ole kustannustehokas. Espoosta saadun tiedon mukaan 1 pyöräaseman ja 10 kaupunkipyörän kustannus on noin 74.000 euroa/sopimuskausi (8v).

Kaupunkipyöräverkoston käyttöönotto Kauniaisissa vaatisi asemien hyvän suunnittelun huomioiden asukkaiden, koulujen ja työpaikkojen sijoittumiset sekä asemien sujuvan ja toimivan kytkeytymisen joukkoliikenne- ja pyöräverkkoon. Toimiva kaupunkipyöräverkosto vaatii asemaverkoston huolellisen suunnittelun lisäksi verkoston jatkuvaa kehittämistä saatujen käyttäjäkokemusten perusteella. Asemaverkoston tulisi olla riittävän laaja toimiakseen tarkoituksenmukaisesti ja tämä johtaa huomattavaan palveluhankintaan, jonka valmistelu ja toteutus vaatii aikaa ja johon ei ole varauduttu talousarviossa. Aiemmin todetun mukaan 1 pyöräaseman ja 10 kaupunkipyörän kustannus kaupungille olisi noin 74.000 euroa/sopimuskausi (8v), joten toimiva verkosto maksaisi Kauniaisten kaupungille useita satoja tuhansia euroja.

Todettakoon lisäksi, että tämän suuruusluokan hankintaa ei voi toteuttaa suoraan hankintana, vaan se tulee kilpailuttaa noudattaen hankintalakia. Tällöin riskitekijäksi nousee järjestelmien yhteensopivuuden varmistaminen naapurikaupunkien kanssa. Tässä mielessä selkeintä olisi kaupunkipyöräverkoston yhteissuunnittelu ja -kilpailutus seuraavalla hankintakierroksella.

Kauniaisten uudessa kaupunkistrategiassa yksi viidestä pääotsikosta on vihreä kävelykaupunki. Tämän otsikon alla tavoitteeksi on asetettu hiilineutraali Kauniainen vuoteen 2030 mennessä. Liikenteen päästöt muodostavat Kauniaisissa n. 23 % kasvihuonekaasupäästöistä. Näin ollen henkilöautoliikenteen vähentäminen ja kestävien kulkumuotojen kuten kävelyn,

pyöräilyn ja joukkoliikenteen käytön edistäminen on hiilineutraaliuden saavuttamisessa merkittävässä roolissa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 22.5.2017 § 36 pyöräilyn edistämishojelman, jossa on listattu kaupungin toimenpiteitä pyöräilyn kulkumuoto-osuuden nostamiseksi 15 %:iin vuoteen 2024 mennessä. Tärkeitä toimenpiteitä ohjelmassa ovat pyöräilyn edellytysten parantaminen mm. reittien kuntoa ja kunnossapitoa kohentamalla, epäjatkuvuuskohtien poistamisella, pyöräpysäköinnin lisäämisellä sekä pyöräilyn turvallisuutta parantamalla erityisesti risteysalueilla. Lisäksi viestintään ja opasteisiin tulee kiinnittää huomiota. Liikenteen kulkumuoto-osuudet Helsingin seudulla on esitetty **oheismateriaalissa**.

Pyöräily ja sen edistäminen on monella tavalla erittäin kannatettavaa. Kauniaisten pieni koko ja lyhyet välimatkat tekevät pyöräilystä erityisen hyvin Kauniaisiin sopivan kestävän kaupunkiliikenteen muodon. Tällä hetkellä ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista ryhtyä varaamaan kaupungin määrärahoja kaupunkipyörien hankintaan, vaan pyöräilyä kannattaa edistää omaehtoisesti kaupunkilaisten omilla ajoneuvoilla, kaupungin puolestaan huolehtiessa pyöräilyväylien olosuhteista sekä hyvistä opasteista ja pyöräpysäköinnin lisäämisestä pyöräilyn edistämishojelman mukaisesti. Samanaikaisesti on hyvä seurata erityisesti Espoon käyttökokemuksia kaupunkipyöräjärjestelmästä ja harkita osallistumista seuraavan sopimuskauden kilpailutusprosessiin yhdessä Espoon kaupungin ja HKL:n kanssa.

YTJ:

Yhdyskuntavaliokunta merkitsee tiedoksi vastauksen kuntalaisaloitteeseen kaupunkipyörien hankinnan selvittämisestä sekä lähettää asian edelleen tiedoksi KH:lle ja KV:lle.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.